

Beetje groot beetje klein

Columns uit de kinderwereld

Jos Lammers

Niemand had me het van tevoren verteld, maar het bleek wel zo. Kinderen in je leven betekent een hoop huishoudelijk gedoe en veel verantwoordelijkheden, maar óók een unieke kans om iets terug te beleven van hoe het was: groot groeien. Door naar ze te kijken en goed te luisteren. Dat gaat bijna vanzelf, merkte ik. Net als in mijn geval het als een verslaggever te velde noteren van wat ik zag en hoorde. Met als resultaat honderden in de loop der jaren bijeengekrabbelde stukjes over het dagelijks leven van mijn kinderen, destijds deels verschenen als column in Libelle en De Mannenkrant en benut als inspiratiebron bij de negen kinderboeken die ik schreef (zie bibliografie aan het slot). Zo'n dertig jaar later blijkt een aantal van die stukjes nog steeds zo'n moment te bevatten van: ah ja, verdomd! Voor mij een goede reden er dit boekje van te maken. Voor iedereen die graag nog eens over de schouder kijkt.

Omdat het mijn, ongetwijfeld ingekleurde, herinneringen zijn, heb ik voor mijn kinderen, hun vriendjes en vriendinnetjes en hun moeder gefingeerde namen gebruikt. De stukjes bestrijken een periode van ongeveer drie jaar. Bij aanvang is Erik zeven, Mirjam vier en Jasper nul jaar oud.

Colofon

Tekst: Jos Lammers. Een aantal teksten is eerder gepubliceerd als column in Libelle en De Mannenkrant. Titel met dank aan kleindochter Lieke (3), die zichzelf zo omschrijft.

Omslagillustratie: 'Wij', getekend door Erik.

Overnemen van fragmenten, in welke vorm dan ook, alleen na toestemming.

© Copyright van deze uitgave Jos Lammers, Delft 2018.

Druk en distributie Singel Uitgeverijen – Brave New Books.

Ook verkrijgbaar als e-boek.

ISBN 9789402183443

Koning

“Van je achter achter achter,” zingt Mirjam vol overtuiging.

“Van je voort voort voort,” verbetert Erik.

“Mijn juf zegt achter achter achter,” zegt Mirjam onverstoorbaar.

Ze maakt er een danspasje bij dat eerder van een videoclip dan van de juf afkomstig is.

“En deze spring moet er bij,” legt ze Erik uit.

“Spring,” zegt hij een beetje smalend. Maar wanneer ze het nog een keer voordoet, lacht hij vertederd.

“Ja hoor,” komt hij bij haar staan. “Deze spring.”

Even later staan ze allebei op de bank te hossen. Glinsterend stof warrelt rond.

“Van je eet eet eet, en de koning liet een scheet,” tuimelt Mirjam van het lachen haast op de grond.

“Van je iemel iemel iemel, en de koning heeft een piemel,” giechelt Erik.

Ik verdwijn naar de keuken.

Wanneer ik een bons in de kamer hoor ga ik toch maar kijken. Gierend rollen ze allebei over de grond. Ze merken niet eens dat ik er ben. Scheten latend crost de koning met een kapotte kar dwars door zijn eigen plas. Stilletjes sluip ik weer terug. Dit is niet voor grote mensen.

Moeder

“Jongens, handen wassen,” roep ik, “we gaan zo eten.”

Erik en Mirjam stormen naar de kraan, spetteren in een flits alles onder en scheuren weer terug naar de tafel.

“Ik was eerst!” roept Erik.

“Nee, ik was eerst!” gilt Mirjam er dwars doorheen. “Ik ben gewonnen,” zegt ze er snel achteraan, voor Erik daar aanspraak op maakt.

“Niet, ik!”

“Oké, allebei,” besluit Mirjam, “anders is het gemeen.” Erik kijkt mij eens meewarig aan.

“Gooit ze het hele spel in de war,” zucht hij.

Ze doen nog een tweede ronde voor de definitieve beslissing en al snel daarna hoor ik ze weer bekechten. Hoe het zover gekomen is weet ik niet maar Erik schreeuwt: “Miljoen!”

“Ik miljoen zeven.”

“Ik miljoen duizend, en meer kan niet.”

“Ik ben tóch gewonnen,” besluit Mirjam koppig.

“Jongens,” probeer ik, “jullie hebben allebei dingen waar je heel goed in bent en andere dingen waar je minder goed in bent. Dat geeft niks.”

“Ja,” straft Erik mij meteen af, “ik ben goed in groot zijn en Mirjam in klein zijn.”

Mirjam zwijgt even beduusd. Ik kijk haar medelijdend aan.

Waar bemoei ik me ook mee.

“Word jij soms moedeeeer?” vraagt ze dan met lange uithalen

aan Erik.

“Nee, natuurlijk niet,” schampert die.

“Ik lekker wel,” zingt Mirjam bijna.

Schelden

“Erik, geef terug!”

“Nee, we hebben geruild.”

“Jos!” gilt Mirjam, “Erik pest me.”

“Vriendelijk vragen!” roep ik naar boven.

Even is het stil, dan barst het gejangk los.

“Ze slaat me!”

“Hij schopt me!”

“Wat is er dan aan de hand?”

“Erik heeft mijn poppenpotje gepikt,” zegt Mirjam heftig verontwaardigd.

“Geruild,” schreeuwt Erik terug.

“Geruild?” vraag ik.

“Ja,” zegt Erik. Hij kijkt me alvast een beetje schuldig aan.

“Waarvoor dan?” vraag ik.

Erik mompelt iets over “nou gewoon”.

“Voor zijn das!” zegt Mirjam vol minachting.

“O jongens jongens,” zeg ik en neem ze mee om te gaan eten.

“Klootzak Erik,” fluistert Mirjam in het voorbijgaan.

“Trut,” zegt Erik terug.

“Jongens, toe nou,” smee ik.

“Klootzak Erik,” fluistert Mirjam nog zachter.

“Trut,” zegt Erik en probeert een karatetrap.

“Hou op met dat schelden! Klootzak! Trut!” slinger ik ze naar het hoofd. Hand in hand rennen ze gillend de trap af.

“Mama! Mama!” roepen ze nog voor ze helemaal beneden zijn. “Jos scheldt!”

Wanneer ik binnen kom, staan ze mij innig omarmd op te wachten.

“Je mag van mama niet schelden,” roepen ze triomfantelijk.

Klup

“Wil je lit worde fan mijn leegoo klup? Knip dan het leegoomerk iut en kom morgen op mijn leegoofeest.”
Dan volgen nog wat onduidelijke opdrachten om een tekening af te maken en tenslotte de naam van de oprichter van de “leegoo klup”: Erik.

De volgende morgen moet hij vroeg naar school om zijn formulieren, die hij de vorige middag met de tong uit zijn mond heeft gemaakt, stiekem in de kastjes van zijn vrienden te leggen. Wat zo'n legoofeest dan inhield, vroeg ik nog voorzichtig.

“O, gewoon met lego spelen. En daarna een bezoekje brengen aan de speelgoedwinkel.”

“Misschien dat jij voor de leden iets kunt kopen,” voegde hij er nog even achteloos aan toe.

Ik was overdonderd en nam mijn toevlucht tot een beetje gemompel over zakgeld en zo.

“Denk er nog maar even over na,” redde Erik me uit de situatie.

De volgende middag arriveert de club. Intussen heb ik ook nagedacht. Niet doen, vind ik. Erik legt zijn vriendjes uit wat een legoofeest inhoudt. Bij het onderdeel 'bezoekje aan de speelgoedwinkel', kijkt hij mij aan.

“Heb je er over nagedacht?” vraagt hij.

Ik knik en zoek koortsachtig naar een aanvaardbare

tussenoplossing. Zo met al die verlangende ogen op me gericht is mijn verhaal opeens erg wankel.

“We gaan naar de speelgoedwinkel,” begin ik, “maar alleen om te kijken.”

Erik kijkt me verdrietig aan. “Dat hoort níét bij een legoclub,” fluistert hij heel beslist.

Ik neem hem even apart.

“Zullen we op de terugweg met z'n allen langs de stroopwafelmeneer gaan?” stel ik voor.

Hij rent terug naar zijn vriendjes.

“Mijn vader heeft nog even nagedacht,” hoor ik hem uitleggen, “en nu gaan we stroopwafels kopen.”

Ze nemen de grote-mensen-logica voor wat die is en hebben hun jassen al aan. Snel rennen ze voor de vorm nog even door de speelgoedwinkel om dan onder luid geroep naar de stroopwafelmeneer te stormen. Tegen de tijd dat ik ze heb ingehaald staan ze al aan hun bestelling te peuzelen. De meneer kijkt mij vragend aan.

“Dat was toch wel goed?” aarzelt hij.

Ik knik en haal mijn portemonnee te voorschijn.

Mieren

De warmte die al dagen aanhoudt heeft uit het niets flinke voorraden vliegende mieren te voorschijn getoverd. Mirjam ziet er het eerst één en komt vragen of hij kwaad kan.

“Hij is wel zó groot en er zitten vleugels aan ook,” meldt ze bezorgd.

“Ze vliegen alleen maar,” zeg ik, “ze steken niet en ze bijten niet.”

Huppelend rent ze terug naar Erik, die er net een met opgeheven vuist te lijf wil gaan.

“Nee Erik!” roept ze. “Niet doen! Die vind ik aardig. Als je iemand aardig vindt, mag je hem niet doodslaan.”

Erik aarzelt. Samen bekijken ze de mier met vleugels. Hij ziet er best eng uit. Mirjam huivert.

“Misschien bijt hij toch,” oppert Erik.

Met hun zandbakschepjes duwen ze voorzichtig tegen de mier. Dan besluiten ze dat hij in een potje moet. Ze rennen naar de knutselkist voor een restantje vitrage en spannen dat met een elastiekje netjes over twee lege Olvarit-potjes van Jasper.

“We gaan ze wel eten geven,” legt Erik uit, “want we willen geen doden!”

Een suikerklontje dus, vooruit maar. Een plasje water moet er ook bij, voor de dorst. Dan gaan ze op hun knieën zitten turen. Ssssttt, roepen ze om beurten naar elkaar.

“Daar!” fluistert Mirjam.

“Nee, dat is een spin. Die kunnen we niet gebruiken.”

“Nee, zeker niet.” griezelt ze.

Dan stuiten ze op een heel clubje gevleugelde mieren. Doodstil kijken ze hoe de beestjes in slagorde over het terras marcheren.

“Durf jij?” vraagt Mirjam.

“Best wel,” zegt Erik.

Met kennelijke tegenzin pakt hij een mier tussen zijn vingers en duwt hem snel in zijn potje.

“Zo,” gilt Mirjam opgewonden, “die zit lekker gevangen! Nu voor mij Erik!”

“Stil, anders horen ze je,” zegt Erik.

Voorzichtig vangt hij er ook een voor Mirjam.

“Snel, snel. Je doekje erover.”

“Shit, hij valt in het water.”

“Nee, hij gebruikt zijn eten als eilandje.”

De twee mieren worden grondig bestudeerd.

“Hij loopt echt joh,” komen ze me trots vertellen.

Mirjam zet haar potje binnen. Gevangen is toch wel zielig, vindt ze. Hier heeft hij het nog een béétje gezellig.

Wanneer ik de volgende morgen de hond heb uitgelaten, zie ik dat het in de kleine mierenparadijsjes slecht is gesteld. Mirjam ziet het ook.

“Hij slaapt,” besluit ze na lang gepeins. We moeten erg stil zijn.

Die van Erik ligt op zijn rug in het water. Daar valt niet veel meer op te verzinnen.

“Mijn allereerste beestje!” snikt hij. “Verdronken!”

Mirjam laat zich niet uit het veld slaan en houdt de hele dag vol dat die van haar slaapt. 's Avonds neemt ze hem voorzichtig mee naar haar kamer. Anders is hij zo alleen.

Wanneer ik haar welterusten kom zeggen, kijkt ze heel triest naar het glazen potje naast haar bed.

“Hoe is het met je miertje?” vraag ik voorzichtig.

“Niet goed,” zegt ze somber. “Hij is dood.”

Ik ga op de rand van haar bed zitten. Samen kijken we naar het kleine grijze beestje. Doder kan het niet. Dan komen de tranen.

“En hij had zijn eten nog niet eens op!” snikt ze het uit.

Buurman

Onze buurman is een schichtige man, die mompelend door het leven gaat en snel zijn deur inschiet wanneer er een ontmoeting dreigt. Zijn contact met ons bestaat uit een niet aflatende stroom ansichtkaarten. Vermoedelijk schuift hij ze nog voor hij naar zijn werk gaat al door onze brievenbus, want we vinden ze altijd 's morgens heel vroeg. Het zijn kaarten van leeuwen en tijgers, die hij per dozijn in een of andere kiosk van een safaripark moet hebben gekocht. Achterop schrijft hij “Voor Erik” of “Voor Mirjam” en in het gedeelte dat bedoeld is voor mededelingen geeft hij kernachtige toelichtingen zoals “Trotse Leeuw Op Jacht” of “Tijger In De Aanval”. Helemaal in een hoekje staat, vrijwel onleesbaar, zijn naam. De kinderen krijgen deze kaarten zo vaak, dat ze speciale dozen hebben moeten reserveren.

Laatst heeft Erik dit zorgvuldig opgetrokken bouwseltje van intermenselijk contact op zijn grondvesten laten schudden. Hij heeft de buurman aangesproken.

“Bedankt voor je dieren,” zei hij, toen de man net zijn deur wilde binnenglippen.

“O ja,” mompelde de buurman, alsof hij zich met moeite kon herinneren waar het over ging.

“Heb je ook vliegtuigen?” vroeg Erik ter zake.

“Vliegtuigen?”

“Het liefst een KLM.”

“Ja, ja, vliegtuigen,” probeerde de buurman weg te komen.

“Nou, een straaljager is ook goed.”

“Een straaljager. Ja, ja.”

Diezelfde avond nog lag er, toen ik de hond uit ging laten, een heel stapeltje kleurenfoto's van stijgende, dalende en trots rondvliegende KLM Boeings in de bus. Waar die man ze zo snel

vandaan heeft gehaald begrijp ik nog steeds niet.

“Van Je Buurman,” stond er in duidelijke letters op de achterkant. En op de laatste: “Volgende Keer Meer!”

Erik heeft al vast een lege doos klaargezet.

Baby's

Jasper zit in zijn wipstoeltje tegenover me. Hij kijkt nors en alle speeltjes die ik voor hem heen en weer schudt, gooit hij met een onverschillig gebaar op de grond. Hij zou wel willen zitten en lopen en rennen, en in plaats daarvan kom ik met een houten bijtring plus belletje aandragen.

Ik probeer het met eten en in bedje leggen, maar al bij de aanblik van zijn kamertje begint hij te brullen en het lekkere yoghurthapje dat ik had klaargemaakt sproeit hij tot achter in mijn nek. Ten einde raad zijn we maar gaan wandelen. Dat was wel goed. Hij in het rugzakje, zijn knuistjes stevig in mijn haren gekneld. Wanneer we te lang naar zijn zin stilstonden, wipte hij als een ruiter op en neer. Hij rukte aan mijn haren. Vortsik! De vreugde duurde zo lang als de tocht. Thuis kijkt hij weer als een boeddha bij wie de verlichting maar niet wil komen.

Dan komen de kinderen uit school. Blij draait Jasper zich om in zijn stoeltje en een stralende lach breekt door op zijn gezicht.

“Ha!” schreeuwt hij op een manier waar een kaketoe jaloers op zou zijn. “Ha!”

Erik en Mirjam rennen naar hem toe en duwen elkaar weg bij zijn stoeltje.

“Ik was nu.”

“Nee, jij was vanochtend al.”

Jasper vindt het allemaal prachtig. Hij gilt wilde oerwoudkreten als “Da Tsjaka!” en “Nnnnidija!” van plezier. Erik en Mirjam laten zich aan hun haren trekken en in hun wangen knijpen. Jaspers wipstoeltje steigert van genoeg.

De rest van de middag zit hij naast de zandbak waar Erik en Mirjam al het zand uitgraven. Jasper volgt het in ademloze bewondering.

“Weet je,” zegt Erik wanneer ik Jaspers fruihapje kom brengen, “ik wist niet dat baby'tjes zo lief waren. Ze zijn gewoon zó lief.”

Hij wijst iets erg groots aan.

Lied

Mirjam speelt boven op haar kamer. Vanuit de verte hoor ik haar een of ander verzoek naar de grote-mensen-wereld roepen. Er zal er toch ergens wel eentje zijn die het verstaat. Wanneer dat niet zo blijkt te zijn, maakt zij er een liedje van dat zij onder het afdalen van de trap loopt te zingen. Tegen de tijd dat ze mij heeft bereikt is er alleen nog een geruststellende melodie over. De woorden doen er niet meer toe en zijn vrijwel onverstaanbaar geworden.

In de keuken besluit ze dat er hoognodig nieuwe snippers gemaakt moeten worden. Een werkje waar ze zich, onder het zingen van haar nieuw gemaakte lied, aan zet.

Een minuut of tien later springt ze op.

“Gauw, gauw!” roept ze. Ze doet wanhopig haar best snel uit haar stoel te klimmen. Ik begrijp het en zet de deuren op de route naar de wc vast open. Licht aan, rennen maar.

“O nee,” kreunt ze met het einddoel in zicht, “alweer te laat.” Wanneer ze met doorweekte sokken beteuterd staat te kijken, beseft ik pas dat ze de hele tijd iets zong over een broek die niet open wilde.

Brief

“Dat is goed zeg, dat uitmesten,” zegt Erik enthousiast. Samen zijn we de enorme berg troep in zijn kast en op zijn bureau te lijf gegaan. Tot zijn grote vreugde komt er allerlei prachtigs te voorschijn. Zoals een echte Oliebonker, wat een groot uitgevallen knikker blijkt te zijn, en wel vijf kromme spijkers. En die ging hij juist sparen. Ik ben ook heel tevreden, want ik vind allerlei briefjes, die ongetwijfeld ooit geheim waren, maar die ik nu van de prullenmand moet redden. Achteloos stop ik ze in mijn broekzak.

Wanneer alle tekeningen en schoolkrantjes en materialen-die-altijd-handig-zijn netjes gesorteerd in de kast liggen, haal ik mijn zakken leeg. Eerst een onbegrijpelijk briefje, waar ik na enig gepuzzel de tafel van twee in ontdek wanneer ik gewoon de moeite neem om de getallen boven de tien even om te draaien. Nul-twee is twintig, simpel toch.

Dan een briefje dat ergens bij gehoord moet hebben. “Van Erik voor Jos”, staat er boven. En dan: “Een kado. Je moet het kado deele saame met Floor. Ik hoop dat jemie dit mooi vinde.” Het kado heb ik nooit gezien, maar weet zeker dat het antwoord ja is.

Dan volgen enkele hartenkreten.

“Van Erik. Ik weet dat dit een brief is. En ik wil een kloun

worden.” En dan in hoofdletters: “IK WOU DAT IK EEN PIELOOT WAS.” Dit verlangen krijgt een vervolg in een tweede brief.

“Dit is een brief” staat er boven. “Ik wil laater pieloot worden en ik vraag me af of dat kan maar ik moet de brief nog wel vandaag binne hebe is dat begreep of is dat niet bugeep.”

Daar heeft hij dus nooit antwoord op gehad, want de brief heeft nooit iemand bereikt die er iets zinnigs over kon zeggen. Hij heeft er ook nooit iets over verteld, over dit verlangen. Wel kreeg ik met Vaderdag een kartonnen vliegtuig van hem. Er zat een deurtje in dat open kon. Daarachter zat een briefje met: “Ik wil met jou een flugt, in de mooie lucht”. Misschien moet ik hem er een brief over terugschrijven.

Water

Mirjam is verliefd op water. Ze zou er de hele dag mee kunnen spelen en liefst ook de hele nacht. Haar grote probleem is dan ook dat het alleen op het terras mag en dan moet het ook nog warm weer zijn. Een voor haar onbegrijpelijke regel. Hoe kan je van zoiets heerlijk als water nu ziek worden. Met allerlei geheime potjes, waar wij niet in mogen kijken omdat zij ze stiekem met water gevuld heeft, probeert ze dit gebod te omzeilen. Water in haar kamer dat zou het mooiste zijn.

Laatst zaten Erik en Mirjam te fantaseren wat ze zouden doen wanneer wij er allebei niet zouden zijn. Erik zou eerst de hele dag televisie kijken, dan een gigantische puinhoop maken en vervolgens het huis afbreken. Mirjam lachte alleen maar geheimzinnig en fluisterde dat ze bij heel koud weer binnen met water zou gaan spelen. Alleen het idee al deed haar kronkelen op haar stoel.

Maar vanmorgen had ze het gevonden.

“Ik wil een watermachientje voor mijn verjaardag,” zei ze aan het ontbijt.

“O,” zei ik, “hoe ziet dat er dan uit, een watermachientje?”

“Zo,” zei ze resoluut, en wees met haar handen iets ronds aan.

“En natuurlijk met een gaatje,” voegde ze er aan toe, “voor het water.”

“Natuurlijk.”

Ze zou wel meegaan naar de speelgoedwinkel om er een uit te kiezen. Verder moest het een verrassing blijven, het was tenslotte voor haar verjaardag.

“Heb je dat dan wel eens gezien of zo, een watermachientje?” vroeg ik.

“Nee,” zei ze, “dat heb ik zelf bedacht.”

“Maar waar is dat dan voor. Wat doet zo'n machientje?”

“Hij klokt,” zei ze heel vastberaden. “Het is een waterklok. En klokken mogen altijd op je kamer. Toch pap?”

Tafels

Aan tafel begint Erik op zo'n jengeltoon die me veel te veel aan school doet denken de tafel van drie op te dreunen.

“Niet nu Erik.”

“Maar het moet van de juf,” zegt hij beledigd, “we moesten in het weekend de tafels leren.”

“Oké, maar niet tijdens het eten.”

“Ja... eh... wil je dat ik al die dingen weet of niet?”

Mokkend zit hij na het eten in de keuken. Op lange stroken papier schrijft hij tafels tot tien, maar zonder de uitkomsten.

“Mag ik ze op de wc hangen?” vraagt hij wanneer hij klaar is.

Daar kan ik niet moeilijk over gaan doen, vinden we allebei. Hij rent naar mijn werktafel voor plakband.

“Negen keer twee is achttien plakbandjes!” roept hij me op de trap achterna.

Hij komt terug met achttien stukjes plakband, van zijn pols tot zijn schouder op zijn arm geplakt.

“Gelukkig hoef ik niet meer tafels,” lacht hij.

Hij neemt zijn papieren mee. Even later hoor ik het gejengel weer. Nu vanuit de wc.

Af en toe stopt het.

“Jos?” klinkt het dan, “hoeveel is zeven keer drie?”

“O ja.”

En daar gaat hij weer. “Acht keer drie is.... Jos?”

's Avonds als hij al lang zou moeten slapen, hoor ik opeens het gedreun weer.

“Nee hè,” zeg ik tegen Floor en ren naar boven.

Daar ligt Erik in bed. Vast in slaap. Naast hem ligt zijn cassetterecorder.

“Negen keer drie is...” hoor ik in een metalige versie van zijn eigen stem.

“Zevenentwintig,” antwoord ik met zangerige uithalen en druk op stop.

Geld

“Geef dat maar aan de kinderen, voor hun spaarpot,” zegt opa, en legt wat klein geld op tafel bij de twee doosjes smarties die oma al had afgeleverd. Wanneer ze uit school komen rennen ze er meteen op af.

“Zo hé,” roept Erik bewonderend bij het zien van de buit.

“Die zijn rijk joh!” zegt Mirjam als ze hoort van wie al die glimmende munten komen. “Maar niet zo rijk als een heks...” griezelt ze er achter aan. “Die zijn zó rijk!”

“Helemaal niet,” weet Erik.

“Jos heb ik gelijk?” vraagt Mirjam.

“Eh, nou heksen hebben wel veel drankjes en zo. Maar geld, ik dacht het eigenlijk niet zo erg,” probeer ik voorzichtig.

“Shit!” zegt Mirjam.

Tijdens het eten worden de meest wilde plannen gemaakt over waar ze allemaal voor gaan sparen, nu ze dit riante startkapitaal hebben liggen. Het is zelfs zo verschrikkelijk veel, dat een klein beetje voor voetbalplaatjes er best af kan, vindt Erik. Van wat er overblijft kan je nog prima sparen. Hij propt zijn boterham naar binnen en rent naar de speelgoedwinkel. In een ommezien is hij terug. Peinzend bekijkt hij een stapel voetbalplaatjes in zijn hand. Bijna allemaal dubbele. En het geld is op.

In de huiskamer hoor ik ze even later uitvoerig overleggen.

“Wat ga je doen?” vraag ik wanneer Erik de trap weer af flitst.

“Eh, o Mirjam wil ook voetbalplaatjes van haar geld,” zegt hij zo gewoon mogelijk.

“Is dat zo?” vraag ik aan haar.

“Ja joh, die zijn gaaf,” legt ze uit.

Wanneer Erik weer terug is gaat de kamerdeur stijf achter ze dicht. Een kwartier later komt hij glimlachend naar buiten. Een stapel voetbalplaatjes in zijn hand.

“Geruild,” zegt hij.